Nr 137

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård, m. m.; given Stockholms slott den 23 mars 1956.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet hållna protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att

dels, jämlikt § 87 regeringsformen, antaga härvid fogade förslag till

lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård; samt

lag om ändring i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321),

dels ock antaga härvid fogade förslag till

förordning angående ändrad lydelse av 2 och 10 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp;

förordning angående ändring i förordningen den 14 maj 1954 (nr 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m.; samt

förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469).

GUSTAF ADOLF

John Ericsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås med anledning av socialhjälpslagens tillkomst ändringar i vissa lagar och författningar, som hänvisar eller eljest har anknytning till fattigvårdslagen. Ändringar föreslås sålunda i lagen om nykterhetsvård, sinnessjuklagen, förordningen om mödrahjälp, förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m., samt folkbokföringsförordningen.

Enligt förslaget anpassas nämnda lagar och författningar efter socialhjälpslagen. I vissa av dem har också vidtagits jämkningar, som samman-

hänger med annan nyare lagstiftning. Ändringarna är i huvudsak av formell natur.

Beträffande lagen om nykterhetsvård föreslås ändring även i annat hänseende. Förslaget innebär härutinnan, att beslut, som innebär förordnande om övervakning eller meddelande av lydnadsföreskrift, skall gå i verkställighet utan hinder av att beslutet icke äger laga kraft.

Ändringarna föreslås skola träda i kraft samtidigt med socialhjälpslagen eller den 1 januari 1957.

Förslag

till

Lag

angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård

Härigenom förordnas, *dels* att 63 § lagen den 27 juli 1954 om nykterhetsvård skall upphöra att gälla, *dels* att 3, 5 och 6 §§, 8 § 1 mom. samt 9, 15, 32, 36, 51, 61, 62 och 65 §§ samma lag skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives *dels ock* att i 4 § nämnda lag skall införas ett nytt moment, betecknat 2 mom., av nedan angiven lydelse samt att hittillsvarande 2 och 3 mom. i samma paragraf skola erhålla närmast högre nummerbeteckning.

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
3 §.	
I varje — — — — — — en länsnykterhetsnämnd.	
Nykterhetsnämnderna skola — — — — — — av socialstyrelsen.	
När i denna lag stadgas, att viss åtgärd skall ankomma på eller anmälan göras hos nykterhetsnämnden, åsyftas därmed, såvida ej annat utsäges, den kommunala nykterhetsnämnden i den kommun, där den som avses med åtgärden eller anmälan *har hemortsrätt* eller eljest vistas.	När i denna lag stadgas, att viss åtgärd skall ankomma på eller anmälan göras hos nykterhetsnämnden, åsyftas därmed, såvida ej annat utsäges, den kommunala nykterhetsnämnden i den kommun, där den som avses med åtgärden eller anmälan *är mantalsskriven* eller eljest vistas.
	4 §.
	2 mom. *Kommunal nykterhetsnämnd har därjämte*
	att förvalta till kommunens nykterhetsvård anslagen eller eljest hörande egendom, i den mån ej förvaltningen därav uppdragits åt annan nämnd eller åt särskild styrelse;
	att själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som angå nykterhetsvården; samt
	att jämväl i övrigt ombesörja de angelägenheter avseende nykterhetsvården inom kommunen, vilka äro

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

att hänföra till förvaltning och verkställighet.

2 m o m. Utöver vad i 1 mom. sägs åligger det länsnykterhetsnämnd att hålla sig noggrant underrättad om de kommunala nykterhetsnämndernas verksamhet, att öva tillsyn över att dessa fullgöra sina uppgifter samt att lämna dem vägledning och bistånd.

3 m o m. Utöver vad i 1 mom. sägs åligger det länsnykterhetsnämnd att hålla sig noggrant underrättad om de kommunala nykterhetsnämndernas verksamhet, att öva tillsyn över att dessa fullgöra sina uppgifter samt att lämna dem vägledning och bistånd.

Finner länsnykterhetsnämnd, — — — länsnykterhetsnämnden föreskriver.

Då länsnykterhetsnämnden — — — kommunal nykterhetsnämnd.

3 m o m. Angående nykterhetsnämnds åligganden i övrigt är särskilt stadgat.

4 m o m. Angående nykterhetsnämnds åligganden i övrigt är särskilt stadgat.

5 §.

Kommunal nykterhetsnämnd skall utgöras av särskilt tillsatt nämnd eller, därest kommunens ringa folkmängd eller liknande förhållande gör sådan obehövlig, av kommunens *fattigvårdsstyrelse.*

Kommunal nykterhetsnämnd skall utgöras av särskilt tillsatt nämnd eller, därest kommunens ringa folkmängd eller liknande förhållande gör sådan obehövlig, av kommunens *socialnämnd.*

Konungen äger — — — — — — av länsnykterhetsnämnden.

Ledamöter i — — — — — — av nämnden.

Vid val av suppleanter skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

Beträffande valbarhet, obehörighet, rätt att avsäga sig uppdraget, ledamots och suppleants tjänstgöringstid och avgång, vissa prästers rätt att deltaga i nämndens förhandlingar, val av ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare, ordningen för nämndens arbete, ordförandens åligganden, ersättning åt ordförande och ledamöter, medelsförvaltning, avlämnande av utgifts- och inkomstförslag, räkenskapers förande, redovisning, granskning av nämn-

I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant, verkan av valbarhetens upphörande och rätt till avsägelse, mandattid och avgång, val av ordförande och vice ordförande, ställe och tid för sammanträde, suppleants tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträde, beslutförhet och jäv, förfarandet vid fattande av beslut, protokoll och reservation, tillkännagivande varest och på vilka tider till nämnden ställda framställningar mottagas, skriftväxling, vård och för-

(Nuvarande lydelse)

dens räkenskaper och förvaltning samt ledamots ansvarighet äger vad i 10, 12—18 och 21 §§ i lagen om fattigvården finnes stadgat rörande fattigvårdsstyrelse motsvarande tillämpning.

(Föreslagen lydelse)

tecknande av handlingar hörande till nämndens arkiv, utseende av kassaförvaltare samt ledamots ansvar och skadeståndsskyldighet skall vad i 32—42 §§ kommunallagen är stadgat rörande kommunens styrelse äga motsvarande tillämpning; dock att det ej är erforderligt, att protokoll upptager annat än förteckning å närvarande ledamöter samt för varje ärende beslutet och skälen därför.

I fråga — — — — — — stadsfullmäktige meddelar.

6 §.

Om i *särskild* kommunal nykterhetsnämnd icke finnes ledamot, som är läkare, skall vederbörande tjänsteläkare närvara vid nämndens sammanträden, i den mån han icke hindras av andra tjänsteåligganden. Han skall därvid äga rätt att deltaga i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet.

Om i kommunal nykterhetsnämnd icke finnes ledamot, som är läkare, skall vederbörande tjänsteläkare närvara vid nämndens sammanträden, i den mån han icke hindras av andra tjänsteåligganden. Han skall därvid äga rätt att deltaga i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet.

I stad — — — — — — förste stadsläkaren.

8 §.

1 m o m. I kommun, där nykterhetsnämnden utgöres av *fattigvårdsstyrelsen*, skall kommunen utse en av *styrelsens* ledamöter att för den tid han är vald till ledamot bereda och vara föredragande i de ärenden, som ankomma på nykterhetsnämnds prövning.

1 m o m. I kommun, där nykterhetsnämnden utgöres av *socialnämnden*, skall kommunen utse en av *socialnämndens* ledamöter att för den tid han är vald till ledamot bereda och vara föredragande i de ärenden, som ankomma på nykterhetsnämnds prövning.

9 §.

Länsnykterhetsnämnden skall — — — — — — en ledamot.

I län, — — — — — — en ledamot.

För varje — — — — — — en suppleant.

Ledamöter och suppleanter utses bland inom länet bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugutre år. Beträffande *obehörighet och rätt*

Ledamöter och suppleanter utses bland inom länet bosatta svenska män och kvinnor, som fyllt tjugutre år. Beträffande *behörighet och rätt*

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
att avsäga sig uppdraget äger vad i *12 § 1 mom. i lagen om fattigvården* finnes stadgat rörande *fattigvårdsstyrelse* motsvarande tillämpning.	*till avsägelse* äger vad i *32 § kommunallagen* finnes stadgat rörande *kommunens styrelse* motsvarande tillämpning.

Ledamöter och — — — — — — den avgångne.
Närmare bestämmelser — — — — — — av Konungen.
Angående bestridandet — — — — — — särskilt stadgat.

15 §.

Den som — — — — — — störande levnadssätt.
Samma lag — — — — — — kringflackande liv.

Beslut om övervakning enligt denna paragraf går i verkställighet utan hinder därav, att det ej äger laga kraft.

32 §.

Länsstyrelsens slutliga — — — — — — av beslutet.
Har beslutet — — — — — — tillställas åklagaren.

Där nykterhetsnämnd ej är sökande, skall underrättelse om beslutet översändas till nykterhetsnämnden i *hemortskommunen* samt, om annan nykterhetsnämnd tagit befattning med ärendet, till denna nämnd.	Där nykterhetsnämnd ej är sökande, skall underrättelse om beslutet översändas till nykterhetsnämnden i *den kommun, där den som avses med beslutet är mantalsskriven,* samt om annan nykterhetsnämnd tagit befattning med ärendet, till denna nämnd.

36 §.

I samband — — — — — — motsvarande tillämpning.
I den — — — — — — förfogandet däröver.
Då beslut — — — — — — om lydnadsföreskrifter.
Den myndighet, — — — — — — till desamma.

Har nykterhetsnämnd beslutat om lydnadsföreskrift, går beslutet i verkställighet utan hinder därav, att det ej äger laga kraft.

51 §.

Där det — — — — — — motsvarande tillämpning.
Vare sig — — — — — — motsvarande tillämpning.
Anstaltens styrelse — — — — — — styrelsen utfärdat.

Beslut, som avses i denna paragraf, går i verkställighet utan hinder därav, att det ej äger laga kraft.

(Nuvarande lydelse)

61 §.

Länsstyrelses beslut — — — — — —

Talan föres hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall skyndsamt infordra förklaring över besvären, om anledning därtill ej uppenbarligen saknas, samt, efter att hava införskaffat den ytterligare utredning, som kan vara erforderlig, till *inrikesdepartementet* insända samtliga målet rörande handlingar tillika med eget utlåtande.

Klagan över — — — — — — — —

Över annat — — — — — — — — —

62 §.

Över beslut av socialstyrelsen må den som beslutet rörer söka ändring hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till *inrikesdepartementet.*

65 §.

Myndigheter, som handlägga ärenden enligt denna lag, böra samarbeta med varandra. Inbördes samarbete bör ock äga rum mellan sådana myndigheter samt *fattigvårdsstyrelser,* barnavårdsnämnder och andra myndigheter ävensom vårdanstalter och organisationer, vilka utöva social hjälpverksamhet.

(Föreslagen lydelse)

61 §.

— inför länsstyrelsen.

Talan föres hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall skyndsamt infordra förklaring över besvären, om anledning därtill ej uppenbarligen saknas, samt, efter att hava införskaffat den ytterligare utredning, som kan vara erforderlig, till *socialdepartementet* insända samtliga målet rörande handlingar tillika med eget utlåtande.

— viss tid.

är sagt.

62 §.

Över beslut av socialstyrelsen må den som beslutet rörer söka ändring hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till *socialdepartementet.*

65 §.

Myndigheter, som handlägga ärenden enligt denna lag, böra samarbeta med varandra. Inbördes samarbete bör ock äga rum mellan sådana myndigheter samt *socialnämnder,* barnavårdsnämnder och andra myndigheter ävensom vårdanstalter och organisationer, vilka utöva social hjälpverksamhet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957.

Tjänstgöringstiden för ledamöter och suppleanter i särskild kommunal nykterhetsnämnd, vilka valts med tillämpning av äldre bestämmelser, skall upphöra med utgången av år 1956. Nya val i enlighet med denna lag skola äga rum i december månad 1956 och avse tiden intill ut-

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
	gången av året näst efter det, då allmänna val av kommunens fullmäktige första gången efter lagens ikraftträdande ägt rum.
	Tillsättes särskild nykterhetsnämnd i kommun, där sådan icke finnes då denna lag träder i kraft, skall val av ledamöter och suppleanter i nämnden första gången förrättas för tiden intill utgången av året näst efter det, då allmänna val av kommunens fullmäktige första gången efter nämndens tillsättande ägt rum.

Förslag

till

Lag

om ändring i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321)

Härigenom förordnas, att 4 § 1., 6 §, 10 § 1., 15 §, 28 § 1., 33 § och 37 § sinnessjuklagen[1] den 19 september 1929 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
4 §.	
1. Med sinnessjukhus förstås för vård av sinnessjuka avsedd statsanstalt, som enligt Konungens förordnande skall vara sinnessjukhus, så ock annan för dylik vård inrättad anstalt, vilken blivit såsom sinnessjukhus godkänd i den ordning Konungen bestämmer. Sinnessjukhus må inrättas såsom avdelning av *fattigvårdsanstalt* eller av sjukvårdsanstalt, som är avsedd jämväl för andra sjuka.	1. Med sinnessjukhus förstås för vård av sinnessjuka avsedd statsanstalt, som enligt Konungens förordnande skall vara sinnessjukhus, så ock annan för dylik vård inrättad anstalt, vilken blivit såsom sinnessjukhus godkänd i den ordning Konungen bestämmer. Sinnessjukhus må inrättas såsom avdelning av *hem, varom stadgas i 18 § lagen om socialhjälp,* eller av sjukvårdsanstalt, som är avsedd jämväl för andra sjuka.
Den, som — — — — — — eller omgivningen.	
6 §.	
Vidtages icke av förmyndare, god man, make eller annan åtgärd för beredande av erforderlig vård åt sinnessjuk, vare ordföranden i hälsovårdsnämnden eller i *fattigvårdsstyrelsen* i den ort, där den sjuke vistas, eller polismyndigheten därstädes eller, vad angår sinnessjuk, som är i militärtjänst, vederbörande befälhavare pliktig att föranstalta därom.	Vidtages icke av förmyndare, god man, make eller annan åtgärd för beredande av erforderlig vård åt sinnessjuk, vare ordföranden i hälsovårdsnämnden eller i *socialnämnden* i den ort, där den sjuke vistas, eller polismyndigheten därstädes eller, vad angår sinnessjuk, som är i militärtjänst, vederbörande befälhavare pliktig att föranstalta därom.
Bestämmelserna i första stycket skola icke äga tillämpning i avseende å sinnessjuk, som är intagen *å*	Bestämmelserna i första stycket skola icke äga tillämpning i avseende å sinnessjuk, som är intagen *i arbets-*

[1] Senaste lydelse av 10 § 1. se SFS 1953: 67.

(Nuvarande lydelse)

fattigvårdsanstalt utan rätt att lämna anstalten eller å skyddshem, allmän uppfostringsanstalt, alkoholistanstalt, tvångsarbetsanstalt, anstalt, som står under fångvårdsstyrelsens inseende, militärhäkte eller härads- eller stadsfängelse. Beträffande sådan sinnessjuk åligge skyldighet att föranstalta om vård allenast den, som enligt de rörande anstalten meddelade föreskrifterna har att sörja därför.

(Föreslagen lydelse)

hem, som avses i 41 § lagen om socialhjälp, eller i skola tillhörande barna- och ungdomsvården, allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, tvångsarbetsanstalt, anstalt, som står under fångvårdsstyrelsens inseende, militärhäkte eller härads- eller stadsfängelse. Beträffande sådan sinnessjuk åligge skyldighet att föranstalta om vård allenast den, som enligt de rörande anstalten meddelade föreskrifterna har att sörja därför.

10 §.

1. Då ansökan — — — sinnestillstånd (levnadsberättelse).

Vårdattest må utfärdas allenast av legitimerad läkare eller av den, som utan att vara legitimerad läkare innehar befattning såsom provinsialläkare, extra provinsialläkare, stadsläkare, stadsdistriktsläkare, köpingsläkare eller municipalläkare, eller ock, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av Konungen eller medicinalstyrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. Vårdattest må ej meddelas av läkare vid det sinnessjukhus, varest intagning begäres; dock må läkare vid sinnessjukhus, som drives av landsting eller kommun, utfärda vårdattest, då fråga är om förflyttning till sjukhuset av någon, som vårdas *å fattigvårdsanstalt, där läkaren omhänderhar sjukvård, samt* annan läkare ej utan olägenhet eller omgång kan anlitas. Vårdattest må ej godkännas, därest den meddelats av någon, som veterligen till den sjuke står i den skyldskap eller i det svågerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare.

Vårdattest må utfärdas allenast av legitimerad läkare eller av den, som utan att vara legitimerad läkare innehar befattning såsom provinsialläkare, extra provinsialläkare, stadsläkare, stadsdistriktsläkare, köpingsläkare eller municipalläkare, eller ock, efter medicinalstyrelsens särskilda bemyndigande, av annan, som av Konungen eller medicinalstyrelsen förordnats att uppehålla läkarbefattning. Vårdattest må ej meddelas av läkare vid det sinnessjukhus, varest intagning begäres; dock må läkare vid sinnessjukhus, som drives av landsting eller kommun, utfärda vårdattest, då fråga är om förflyttning till sjukhuset av någon, som vårdas *i sådant hem eller arbetshem, varom stadgas i 18 eller 41 § lagen om socialhjälp, samt läkaren där omhänderhar sjukvård och* annan läkare ej utan olägenhet eller omgång kan anlitas. Vårdattest må ej godkännas, därest den meddelats av någon, som veterligen till den sjuke står i den skyldskap eller i det svå-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

gerlag, som enligt lag utgör jäv mot domare.

15 §.

Betalning, som — — — — — — — — — — den intagne.

Vad i — — — — — — — — — — svara därför.

Angående kostnaden för vård av sinnessjuk, som är medellös eller omhändertagits jämlikt lagen om samhällets barnavård, gälle vad därom finnes särskilt stadgat; dock må i fall, varom stadgas i andra stycket, ersättning, som på grund av särskilt åtagande utgivits, ej uttagas av den intagne eller för honom försörjningspliktig.

Har i fall som avses i andra stycket kommun utgivit socialhjälp till bestridande av vårdkostnaden eller jämlikt barnavårdslagen fått vidkännas utgift för sagda kostnad, må ersättning härför ej uttagas enligt 33—36 §§ lagen om socialhjälp eller 68 § barnavårdslagen.

28 §.

1. Finnes av — — — — — — — — — — sin sinnessjukvård.

Är någon — — — — — — — — — — första punkten.

Vad ovan i detta moment stadgas skall icke tillämpas i avseende å intagning av den, som är intagen å anstalt, varom i 6 § andra stycket förmäles, *och, vad angår å fattigvårdsanstalt intagen, ej är berättigad att lämna anstalten,* utan skall därom gälla vad i 33 och 48 §§ finnes föreskrivet.

Vad ovan i detta moment stadgas skall icke tillämpas i avseende å intagning av den, som är intagen å anstalt, varom i 6 § andra stycket förmäles, utan skall därom gälla vad i 33 och 48 §§ finnes föreskrivet.

Angående rätt — — — — — — — — — — i 32 §.

33 §.

Föreligga sådana omständigheter, som i 28 § 1 mom. angivas, beträffande någon, vilken är intagen *å fattigvårdsanstalt utan rätt att lämna anstalten eller å skyddshem, allmän uppfostringsanstalt, alkoholistanstalt* eller tvångsarbetsanstalt, må den, som enligt de rörande anstalten meddelade föreskrifterna har att sörja för vård åt honom, föranstalta om hans

Föreligga sådana omständigheter, som i 28 § 1 mom. angivas, beträffande någon, vilken är intagen *i arbetshem, som avses i 41 § lagen om socialhjälp, eller i skola tillhörande barna- och ungdomsvården, allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare* eller tvångsarbetsanstalt, må den, som enligt de rörande anstalten meddelade föreskrifterna har att sörja

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
intagande för observation å sinnessjukhus, som i 28 § 1 mom. sägs.	för vård åt honom, föranstalta om hans intagande för observation å sinnessjukhus, som i 28 § 1 mom. sägs.

Beträffande ansökan — — — — — — — hans sinnestillstånd.
I fråga — — — — — — — å sökanden.
Har observationen — — — — — vederbörande anstalt.

37 §.

Har någon, som jämlikt 28, 32 eller 33 § intagits å sinnessjukhus för observation, vid observationen icke befunnits vara i behov av vård å sådant sjukhus, skall kostnaden för vistelsen å sjukhuset under observationstiden enligt föreskrifter, som meddelas av Konungen, gäldas av statsverket. I övrigt skola bestämmelserna i 15 § första stycket i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande kostnaden för vistelse å sinnessjukhus under observationstid, *och skall i fråga om sådan kostnad vad i lagen om fattigvården och lagen om samhällets barnavård är föreskrivet om kostnad för vård å sinnessjukhus äga motsvarande tillämpning, så vitt fråga är om den, som är medellös eller omhändertagits jämlikt sistnämnda lag.*	Har någon, som jämligt 28, 32 eller 33 § intagits å sinnessjukhus för observation, vid observationen icke befunnits vara i behov av vård å sådant sjukhus, skall kostnaden för vistelsen å sjukhuset under observationstiden enligt föreskrifter, som meddelas av Konungen, gäldas av statsverket. I övrigt skola bestämmelserna i 15 § första stycket i tillämpliga delar lända till efterrättelse beträffande kostnaden för vistelse å sinnessjukhus under observationstid.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1957.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 och 10 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp

Härigenom förordnas, att 2 och 10 §§ förordningen den 11 juni 1937 om mödrahjälp[1] skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
2 §.	
Mödrahjälp lämnas — — — — — — i landet.	
Hjälp enligt — — — — — — dess födelse.	
Mödrahjälp må icke lämnas till kvinna, vilken är intagen *å straffanstalt eller därmed jämförlig anstalt, å tvångsarbetsanstalt, alkoholistanstalt, allmän uppfostringsanstalt eller skyddshem, eller å anstalt för sinnesslöa, fallandesjuka eller kroniskt sjuka, och ej heller till kvinna, som av fattigvården mottagits till stadigvarande försörjning.*	Mödrahjälp må icke lämnas till kvinna, vilken är intagen *i annat barnhem än mödrahem eller i skola tillhörande barna- och ungdomsvården eller i fångvårds- eller tvångsarbetsanstalt.*
10 §.	
Socialstyrelsen har att med biträde av statens *fattigvårds- och barnavårdskonsulenter* utöva tillsyn över tillämpningen av denna förordning och med stöd av densamma meddelade föreskrifter samt äger att i sådant avseende till ledning för vederbörande mödrahjälps- och barnavårdsnämnder meddela nödiga råd och anvisningar.	Socialstyrelsen har att med biträde av statens *socialvårdskonsulenter* utöva tillsyn över tillämpningen av denna förordning och med stöd av densamma meddelade föreskrifter samt äger att i sådant avseende till ledning för vederbörande mödrahjälps- och barnavårdsnämnder meddela nödiga råd och anvisningar.
Klagan över — — — — — — av beslutet.	
Över socialstyrelsens — — — — — — icke föras.	
	Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1957.

[1] Senaste lydelse av 2 § se SFS 1950:242 och av 10 § se SFS 1940:786.

Förslag

till

Förordning

angående ändring i förordningen den 14 maj 1954 (nr 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m.

Härigenom förordnas, att 1, 4, 5, 9 och 10 §§ förordningen den 14 maj 1954 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m. skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
1 §.	
Drabbas någon som	Drabbas någon som
a) är häktad eller intagen å fångvårds- eller tvångsarbetsanstalt eller vårdas å allmän eller statsunderstödd enskild *alkoholistanstalt* eller	a) är häktad eller intagen å fångvårds- eller tvångsarbetsanstalt eller vårdas å allmän eller statsunderstödd enskild *vårdanstalt för alkoholmissbrukare* eller
b) å *fattigvårdsanstalt eller annat arbetsställe* fullgör arbete, som jämligt *71 § lagen om fattigvården* eller 72 § barnavårdslagen *anvisats* honom,	b) å *arbetshem* fullgör arbete, som jämlikt *41 § lagen om socialhjälp* eller 72 § barnavårdslagen *förelagts* honom,
under vistelsen å häktet, anstalten eller *arbetsstället* i eller utom arbete av skada till följd av olycksfall eller inverkan, som avses i 6 § lagen om yrkesskadeförsäkring, utgår ersättning av statsmedel enligt vad nedan sägs.	under vistelsen å häktet, anstalten eller *arbetshemmet* i eller utom arbete av skada till följd av olycksfall eller inverkan, som avses i 6 § lagen om yrkesskadeförsäkring, utgår ersättning av statsmedel enligt vad nedan sägs.
Med skada — — — — — — — — — — sitt ändamål.	
Till olycksfall, som avses i första stycket, hänföres jämväl olycksfall vid färd till eller från häktet, anstalten eller *arbetsstället,* såframt färden föranledes av och står i nära samband med vistelsen därstädes.	Till olycksfall, som avses i första stycket, hänföres jämväl olycksfall vid färd till eller från häktet, anstalten eller *arbetshemmet,* såframt färden föranledes av och står i nära samband med vistelsen därstädes.
4 §.	
Sjukpenning, som — — — — — — intagna tabellen.	

(Nuvarande lydelse)

Vid bestämmande av den skadades årliga arbetsförtjänst skall, med iakttagande i övrigt av vad i 9 § lagen om yrkesskadeförsäkring är stadgat, skälig hänsyn tagas till årsinkomsten av förvärvsarbete för en arbetstagare med samma arbetsförmåga som den skadade och i det yrke denne hade, då han intogs å häktet *eller* anstalten eller *påbörjade förelagt arbete,* eller, om han vid nämnda tidpunkt icke hade något yrke, till motsvarande inkomst för en med honom jämförlig arbetstagare å den ort, där han senast arbetat eller haft sin verksamhet eller huvudsakligen uppehållit sig.

(Föreslagen lydelse)

Vid bestämmande av den skadades årliga arbetsförtjänst skall, med iakttagande i övrigt av vad i 9 § lagen om yrkesskadeförsäkring är stadgat, skälig hänsyn tagas till årsinkomsten av förvärvsarbete för en arbetstagare med samma arbetsförmåga som den skadade och i det yrke denne hade, då han intogs å häktet, anstalten eller *arbetshemmet,* eller, om han vid nämnda tidpunkt icke hade något yrke, till motsvarande inkomst för en med honom jämförlig arbetstagare å den ort, där han senast arbetat eller haft sin verksamhet eller huvudsakligen uppehållit sig.

Överstiger den — — — — — — i beräkning.

5 §.

Sjukpenning eller livränta utgives ej till den skadade för tid, under vilken han hålles häktad eller är intagen å anstalt, som avses i 1 § *första stycket a), eller å fattigvårdsanstalt fullgör arbete, varom sägs i samma stycke b).* Om särskilda skäl äro därtill, må dock så mycket av livränta, som belöper å nämnda tid, eller del därav i stället utgivas till den som, för den händelse skadan lett till döden, varit berättigad att erhålla livränta i anledning av dödsfallet.

Sjukpenning eller livränta utgives ej till den skadade för tid, under vilken han hålles häktad eller är intagen å anstalt *eller arbetshem,* som avses i 1 §. Om särskilda skäl äro därtill, må dock så mycket av livränta, som belöper å nämnda tid, eller del därav i stället utgivas till den som, för den händelse skadan lett till döden, varit berättigad att erhålla livränta i anledning av dödsfallet.

9 §.

Underrättelse om inträffad skada skall ofördröjligen lämnas till föreståndaren för häktet *eller* anstalten eller, *där den skadade i fall, som avses i 1 § första stycket b), annorstädes än å anstalt utfört honom anvisat arbete, till fattigvårdsstyrelsen eller barnavårdsnämnden.*

Underrättelse om inträffad skada skall ofördröjligen lämnas till föreståndaren för häktet, anstalten eller *arbetshemmet.*

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
	10 §.
Föreståndare för häkte *eller* anstalt *ävensom fattigvårdsstyrelse eller barnavårdsnämnd, som* genom underrättelse enligt 9 § eller eljest erhållit kännedom om skada, som medför eller skäligen kan antagas medföra rätt till ersättning enligt denna förordning, skall ofördröjligen anmäla skadan till riksförsäkringsanstalten.	Föreståndare för häkte, anstalt *eller arbetshem, vilken* genom underrättelse enligt 9 § eller eljest erhållit kännedom om skada, som medför eller skäligen kan antagas medföra rätt till ersättning enligt denna förordning, skall ofördröjligen anmäla skadan till riksförsäkringsanstalten.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1957 men äger icke tillämpning i fråga om skada, som inträffat dessförinnan, och ej heller i fråga om sådan i 6 § första stycket b) eller c) eller tredje stycket lagen om yrkesskadeförsäkring avsedd skada, som yppats senare, därest den skadade icke efter förordningens ikraftträdande varit utsatt för inverkan av den art, som orsakat skadan.

Äldre bestämmelser skola alltjämt äga tillämpning å sådant ersättningsanspråk på grund av olycksfall eller sjukdom, som ej till följd av vad i första stycket sägs skall bedömas enligt förordningen i dess nya lydelse.

Förslag

till

Förordning

om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469)

Härigenom förordnas, att 65 §, 66 § 3 mom., 68 § 1 mom. och 74 § 1 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946[1] skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Nuvarande lydelse)	(Föreslagen lydelse)
65 §.	
Uti pastors beslut eller åtgärd i ärende rörande tillämpning av vad om rätt kyrkobokföringsort eller kyrkobokföringsfastighet är stadgat, så ock i fråga om vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd må envar, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun *och fattigvårdssamhälle* söka ändring hos länsstyrelsen i det län, till vilket den församling hör, vars pastor meddelat det överklagade beslutet, eller inom vilket det mantalsskrivningsdistrikt är beläget, för vilket den överklagade mantalsskrivningsförrättningen ägt rum. Ändring sökes genom besvär, vilka skola hava till länsstyrelsen inkommit, där de avse pastors beslut, sist å trettionde dagen efter det klaganden erhållit kännedom om beslutet samt eljest före den 15 maj under mantalsåret; klagande dock obetaget att jämväl efter förstnämnda tid i besvär rörande mantalsskrivning yrka ändring i pastors beslut, som nyss sagts, där det äger samband med mantalsskrivningsfrågan. Yrkas i besvären såväl undanröjande av vidtagen åtgärd som vidtagande av annan åtgärd och äro olika länsstyrelser behöriga i fråga om	Uti pastors beslut eller åtgärd i ärende rörande tillämpning av vad om rätt kyrkobokföringsort eller kyrkobokföringsfastighet är stadgat, så ock i fråga om vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd må envar, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun söka ändring hos länsstyrelsen i det län, till vilket den församling hör, vars pastor meddelat det överklagade beslutet, eller inom vilket det mantalsskrivningsdistrikt är beläget, för vilket den överklagade mantalsskrivningsförrättningen ägt rum. Ändring sökes genom besvär, vilka skola hava till länsstyrelsen inkommit, där de avse pastors beslut, sist å trettionde dagen efter det klaganden erhållit kännedom om beslutet samt eljest före den 15 maj under mantalsåret; klagande dock obetaget att jämväl efter förstnämnda tid i besvär rörande mantalsskrivning yrka ändring i pastors beslut, som nyss sagts, där det äger samband med mantalsskrivningsfrågan. Yrkas i besvären såväl undanröjande av vidtagen åtgärd som vidtagande av annan åtgärd och äro olika länsstyrelser behöriga i fråga om vartdera yrkandet,

[1] Senaste lydelse av 68 § 1 mom. och 74 § 1 mom. se SFS 1952:336.

vartdera yrkandet, må besvären ingivas eller insändas till vilken som helst av dem.

Beslut om — — — — — — särskilt överklagas.

Uti de — — — — — — handlagt ärendet.

66 §.

3 m o m. I underställningsmål skall vad i 65 § stadgas ej äga tillämpning. I sådant mål skall den, om vars kyrkobokföring eller mantalsskrivning är fråga, ävensom, om målet är anhängigt hos länsstyrelse, vederbörande kommun *och fattigvårdssamhälle* genom länsstyrelsens eller domkapitlets försorg beredas tillfälle att inom viss av myndigheten föreskriven tid dit inkomma med de påminnelser parten aktar nödigt.

Hos länsstyrelse — — — — — — skyndsamt avgöras.

68 §.

1 m o m. Talan mot — — — — — — av länsstyrelserna.

Länsstyrelses beslut — — — — — — laga kraft.

Talan som hos länsstyrelse förts av kommun eller fattigvårdssamhälle må hos kammarrätten fullföljas av den andra av dessa menigheter.

Kammarrätten skall — — — — — — kammarrätten inkommit.

Sedan besvär — — — — — — eget yttrande.

74 §.

1 m o m. Av länsstyrelserna, domkapitlen och kammarrätten meddelade beslut i de i 65, 66, 67 och 68 §§ avsedda mål skola genom den myndighets försorg, som meddelat beslutet, skyndsamt delgivas envar person, vars rätt därav beröres, ävensom vederbörande kommun *och fattigvårdssamhälle*. Bevis om delgivningen bör vid anfordran tillhandahållas vederbörande.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1957.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans- och inrikesdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga om *vissa författningsändringar i anledning av tillkomsten av lagen om socialhjälp, m. m.* samt anför.

Inledning

Genom proposition nr 177 förelade Kungl. Maj:t 1955 års riksdag förslag till lag om socialhjälp. Sedan riksdagen på hemställan av andra lagutskottet (utlåtande nr 39) antagit förslaget med vissa ändringar samt beslutet härom anmälts i skrivelse nr 397, utfärdades lag i ämnet den 4 januari 1956 (SFS nr 2).

Lagen om socialhjälp[1] träder i kraft den 1 januari 1957. Samtidigt upphör lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården[2] att gälla.

I övergångsbestämmelserna till Shjl föreskrives, att om i lag eller författning förekommer hänvisning till eller om däri eljest avses föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i Shjl, den bestämmelsen i stället skall tillämpas.

Ett stort antal lagar och författningar, hörande till skilda departements lagstiftningsområden, anknyter i terminologiskt hänseende till Fvl. Särskilt vanligt förekommande är uttryck som fattigvård, fattigvårdssamhälle och fattigvårdsstyrelse. Det är önskvärt, att dylika uttryck, som efter Shjl:s antagande framstår som föråldrade, utmönstras ur lagstiftningen. På grund av innehållet i nyssberörda övergångsbestämmelse är det emellertid inte nödvändigt att så sker omedelbart. Med hänsyn härtill och då praktiska skäl talar för att den formella översyn av olika lagar och författningar, som är motiverad av Shjl, verkställes i samband med att ändring

[1] Denna lag benämnes i det följande Shjl.
[2] Denna lag benämnes i det följande Fvl.

av annan anledning göres i dem, anser jag, att man f. n. bör nöja sig med att ändra sådana lagar och författningar, som av sakliga skäl behöver omarbetas till följd av innehållet i Shjl. Det kan nämnas, att två lagar, nämligen barnavårdslagen[1] och lagen om socialregister, ändrats redan i samband med tillkomsten av Shjl och att förslag framlagts till årets riksdag om vissa, av socialhjälpslagen betingade ändringar i folkpensioneringslagen.

Till de lagar, som behöver ändras på grund av innehållet i Shjl, hör lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård. Socialstyrelsen har under hand avgivit ett förslag, innefattande dels de ändringar i nämnda lag, som är betingade av lagstiftningen om socialhjälp, och dels vissa andra ändringar, som inte hänger samman med ifrågavarande lagstiftning men som enligt styrelsens mening bör vidtagas i förevarande sammanhang.

Över socialstyrelsens förslag har, efter remiss, yttranden avgivits av överståthållarämbetet, länsstyrelserna i Kalmar, Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län, styrelserna för statens vårdanstalter för alkoholmissbrukare å Svartsjö och Venngarn, styrelsen för Svenska landskommunernas förbund ävensom Svenska nykterhetsvårdsförbundet. Överståthållarämbetet har vid sitt yttrande fogat utlåtande av Stockholms stads nykterhetsnämnd och länsstyrelsen i Norrbottens län har bifogat utlåtande av länsnykterhetsnämnden i länet.

På grundval av socialstyrelsens förslag och de däröver avgivna yttrandena har inom socialdepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen om nykterhetsvård.

Innehållet i Shjl gör det vidare nödvändigt att ändra sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321), förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp, förordningen den 14 maj 1954 (nr 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m. och folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469). Förslag till erforderliga ändringar i dessa författningar har uppgjorts inom socialdepartementet.

Jag anhåller nu att få redogöra för innehållet i de inom departementet upprättade förslagen.

Förslaget till lag angående ändring i lagen om nykterhetsvård

3 §.

Enligt lagen om nykterhetsvård skall vissa åtgärder ankomma på och vissa anmälningar göras hos »nykterhetsnämnden». Om inte annat utsäges, åsyftas därmed enligt 3 § 3 st. den kommunala nykterhetsnämnden i den kommun, där den som avses med åtgärden eller anmälan »har hemortsrätt» eller eljest vistas.

---

[1] Denna lag benämnes i det följande Bvl.

I Shjl förekommer inte begreppet hemortsrätt. De förpliktelser, som enligt Fvl vilar på en persons hemortsrättskommun, kommer — med vissa undantag från vilka man torde kunna bortse i förevarande sammanhang — enligt Shjl att vila på den kommun, i vilken vederbörande är mantalsskriven. Orden »har hemortsrätt» i förevarande lagrum har därför i departementsförslaget utbytts mot orden »är mantalsskriven».

4 och 5 §§.

Gällande bestämmelser

Enligt *lagen om nykterhetsvård* skall i varje kommun finnas en kommunal nykterhetsnämnd och i varje län en länsnykterhetsnämnd.

Nykterhetsnämndernas allmänna åligganden är angivna i lagens 4 § 1 mom. Det föreskrives där, att kommunal nykterhetsnämnd och länsnykterhetsnämnd har till uppgift, var inom sitt verksamhetsområde, att övervaka nykterhetstillståndet samt att i enlighet med vad som sägs i lagen eller eljest finnes stadgat vidtaga åtgärder för dess förbättrande. Därvid åligger det dem särskilt dels att söka förebygga och motverka onykterhet och dryckenskap genom upplysningar, råd och anvisningar till försäljare av alkoholhaltiga drycker samt genom åtgärder mot olovlig befattning med sådana drycker, dels att verka för nykterhetsfrämjande åtgärder genom framställningar och yttranden till vederbörande myndigheter och dels att tillhandagå enskilda personer med råd och upplysningar, som äger samband med nämndernas uppgifter. Nykterhetsnämnderna är skyldiga att ställa sig till efterrättelse de anvisningar angående verksamheten, som socialstyrelsen meddelar.

4 § 2 mom. innehåller bestämmelser, som endast har avseende å länsnykterhetsnämnderna, och 4 § 3 mom. hänvisar till de åligganden, som åvilar nykterhetsnämnderna enligt särskilda författningar.

I 5 § 1 st. föreskrives, att kommunal nykterhetsnämnd skall utgöras av särskilt tillsatt nämnd eller, därest kommunens ringa folkmängd eller liknande förhållande gör sådan obehövlig, av kommunens fattigvårdsstyrelse.

Enligt 5 § 3 st. utses ledamöter i särskild kommunal nykterhetsnämnd av kommunen till det antal, som med hänsyn till folkmängden och andra förhållanden erfordras, dock minst fem. Suppleanter utses av kommunen till minst ledamöternas halva antal. Såväl män som kvinnor skall vara representerade i nämnden. Om möjligt bör läkare vara ledamot av nämnden.

Beträffande valbarhet, obehörighet, rätt att avsäga sig uppdraget, ledamots och suppleants tjänstgöringstid och avgång, vissa prästers rätt att deltaga i nämndens förhandlingar, val av ordförande, vice ordförande och kassaförvaltare, ordningen för nämndens arbete, ordförandens åligganden, ersättning åt ordförande och ledamöter, medelsförvaltning, avlämnande av inkomst- och utgiftsförslag, räkenskapers förande, redovisning, granskning av nämndens räkenskaper och förvaltning samt ledamots ansvarighet före-

skrives i 5 § 4 st. lagen om nykterhetsvård, att vad som i 10, 12—18 och 21 §§ Fvl finnes stadgat rörande fattigvårdsstyrelse skall äga motsvarande tillämpning.

De lagrum i *fattigvårdslagen,* till vilka lagen om nykterhetsvård sålunda hänvisar, innehåller i huvudsak följande av intresse i detta sammanhang.

Fattigvårdsstyrelsen har till uppgift bl. a. dels att förvalta alla till fattigvården anslagna eller eljest hörande medel, fastigheter och annan egendom, dels att varje år avlämna inkomst- och utgiftsförslag för fattigvården under det nästföljande året, föra fullständiga räkenskaper över de medel, styrelsen har omhänder, samt lämna redovisning för sin förvaltning, allt i överensstämmelse med kommunallagen, och dels att själv eller genom ombud företräda fattigvårdssamhället och bevaka dess rätt (10 §).

Ledamöter och suppleanter i fattigvårdsstyrelsen utses bland svenska män och kvinnor, som är bosatta inom fattigvårdssamhället och fyllt 23 år. Den, som inte råder över sig och sitt gods, är ej valbar. Med hänsyn till ämbets- eller tjänstemannaställning får landshövding, landssekreterare, landskamrerare, länsassessor eller landsfogde inte vara ledamot eller suppleant i fattigvårdsstyrelse, ej heller landsfiskal i fattigvårdsstyrelse i sitt distrikt. Av kommunen avlönad tjänsteman, som i och för sin befattning är redovisningsskyldig inför fattigvårdsstyrelsen, får inte vara ledamot eller suppleant i samma styrelse. Beträffande rätt till avsägelse hänvisas, såvitt angår landet, till vad som är stadgat om ledamot eller suppleant i kommunalnämnd och, i fråga om stad, till vad som är stadgat om stadsfullmäktig (12 § 1 mom.).

Ledamöter och suppleanter i fattigvårdsstyrelsen väljes för en tid av fyra år i sänder. Förnyelse av styrelsen sker successivt på så sätt, att halva antalet ledamöter och suppleanter väljes vartannat år. Om ordinarie ledamot avgår under tjänstgöringstiden, anställes fyllnadsval för den tid, som återstått för den avgångne (12 § 2 mom.).

Kyrkoherden eller hans ställföreträdare är berättigad att deltaga i fattigvårdsstyrelsens förhandlingar (13 §).

Fattigvårdssamhället utser bland styrelsens ledamöter ordförande och vice ordförande. Uppgift om ordförandens namn och bostad skall ofördröjligen sändas till länsstyrelsen, som låter meddela underrättelse därom i länskungörelserna. Om både ordföranden och vice ordföranden är frånvarande från styrelsens sammanträde, utser styrelsen inom sig ordförande för tillfället. Styrelsen utser inom eller utom sig för varje år en kassaförvaltare, såvida ej kommunens förvaltning ordnats på ett sätt, som gör sådan kassaförvaltare obehövlig (14 §).

Ordinarie sammanträden bör enligt Fvl hållas i mån av behov och på regelbundet återkommande tider. Tid och ställe för dessa sammanträden bör av styrelsen kungöras till allmänhetens kännedom. Extra sammanträde hålles, då ordföranden finner det nödigt eller minst halva antalet ledamöter

gör framställning därom. Kallelse till sådant sammanträde meddelas på sätt styrelsen beslutar (15 § 1 mom.).

För beslutförhet kräves, att flera än halva antalet ledamöter är närvarande; om ledamöterna endast är tre, bör hela antalet vara tillstädes (15 § 2 mom.).

Omröstning till beslut sker öppet och varje röstande har en röst. Vid lika röstetal gäller ordförandens mening. Val skall, om det begäres, förrättas med slutna sedlar, och lotten skiljer mellan lika röstetal. På samma sätt skall förfaras vid omröstning för tillsättande av tjänstebefattning (15 § 3 mom.).

Rörande påföljd för uteblivande vid sammanträde hänvisas till vad som är stadgat om ledamot och suppleant i kommunalnämnd eller om stadsfullmäktig (15 § 4 mom.).

Vid fattigvårdsstyrelsens sammanträden skall föras protokoll, upptagande styrelsens beslut och skälen därför. Protokollet skall justeras genast eller sist vid styrelsens nästa sammanträde. Styrelsen kan dock för varje gång särskilt uppdraga åt två eller flera av sina ledamöter att jämte ordföranden verkställa justeringen (16 §).

Ordföranden i fattigvårdsstyrelsen har att befordra styrelsens beslut till verkställighet och för sådant ändamål å styrelsens vägnar ingå avtal, att föra eller låta föra protokoll över styrelsens sammanträden, att vårda styrelsens handlingar och ansvara för räkenskapernas ordentliga förande, att med laga verkan mottaga stämningar och andra meddelanden, som skall delgivas styrelsen, samt att ombesörja all skriftväxling för styrelsen och själv eller genom ombud inför domstolar och andra myndigheter företräda styrelsen och föra dess talan (17 §).

Fattigvårdssamhället äger besluta om ersättning åt fattigvårdsstyrelsens ordförande och övriga ledamöter. Därvid skall vissa bestämmelser i kommunallagen i tillämpliga delar lända till efterrättelse (18 §).

I fråga om granskning av fattigvårdsstyrelsens räkenskaper och förvaltning hänvisas till vad som är stadgat i kommunallagen. Vidare föreskrives, att varje ledamot av fattigvårdsstyrelsen gemensamt med de övriga ansvarar för de medel, som styrelsen haft under sin förvaltning, ävensom för de säkerhetshandlingar, mot vilka han ej gjort anmärkning till protokollet. Denna ansvarighet fortfar, till dess förvaltningen blivit godkänd eller till dess natt och år efter räkenskapernas avlämnande förflutit, utan att klander blivit anställt (21 §).

Enligt *lagen om socialhjälp* skall i varje kommun finnas en socialnämnd (2 §). Ledamöter och suppleanter i nämnden väljes av kommunens fullmäktige. Valet skall vara proportionellt, om det begäres av erforderligt antal väljande. Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall tillika bestämmas den ordning, i vilken suppleanterna skall inkallas till tjänstgöring (3 §).

Socialnämnden har till uppgift bl. a. att förvalta till kommunens socialhjälpsverksamhet anslagen eller eljest hörande egendom, i den mån för-

valtningen därav ej uppdragits åt annan nämnd eller åt särskild styrelse, att själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som angår socialhjälpsverksamheten, samt att jämväl i övrigt ombesörja de angelägenheter avseende socialhjälpen inom kommunen, vilka är att hänföra till förvaltning och verkställighet (6 §).

I fråga om valbarhet till ledamot eller suppleant i socialnämnd, verkan av valbarhetens upphörande och rätt till avsägelse, mandattid och avgång, val av ordförande och vice ordförande, ställe och tid för sammanträde, suppleants tjänstgöring och rätt att närvara vid sammanträde, beslutförhet och jäv, förfarandet vid fattande av beslut, protokoll och reservation, tillkännagivande varest och på vilka tider till nämnden ställda framställningar mottagas, skriftväxling, vård och förtecknande av handlingar hörande till nämndens arkiv, utseende av kassaförvaltare samt ledamots ansvar och skadeståndsskyldighet föreskrives i 4 § Shjl, att vad som i 32—42 §§ kommunallagen är stadgat rörande kommunens styrelse skall äga motsvarande tillämpning. Härvid göres dock det undantaget, att socialnämndens protokoll inte behöver upptaga annat än förteckning å närvarande ledamöter samt för varje ärende beslutet och skälen därför. Det må anmärkas, att detta undantag inte förekom i det genom propositionen framlagda förslaget till lag om socialhjälp utan tillkom under riksdagsbehandlingen av förslaget.

Med hänsyn till innehållet i 4 § Shjl må här återgivas följande bestämmelser i *kommunallagen den 18 december 1953* (nr 753).

7 §.

Fullmäktige väljas bland de röstberättigade, som äro boende inom kommunen och uppnått tjugutre års ålder. Den som är omyndig eller i konkurstillstånd kan ej väljas till fullmäktig.

Landshövding, landssekreterare och landskamrerare samt i kommunens tjänst anställd befattningshavare, vilken såsom föredragande hos kommunens styrelse eller eljest på grund av sina tjänsteåligganden intager den ledande ställningen inom kommunens samfällda förvaltning, må icke utses till fullmäktige.

Kommer fullmäktig efter valet i den ställning, att han ej längre är valbar, frånträder han omedelbart sitt uppdrag.

Den som uppnått sextio års ålder må avsäga sig uppdrag att vara fullmäktig. Eljest må ej någon avsäga sig sådant uppdrag med mindre han uppgiver hinder, vilket godkännes av fullmäktige.

16 §.

Fullmäktig må ej deltaga i behandling av ärende, som personligen rör honom eller någon honom närstående, som sägs i 4 kap. 13 § 2. rättegångsbalken om jäv emot domare.

Om hinder att deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant och i beslut med anledning av revisorernas granskning stadgas i 63 § andra stycket.

22 §.

Sedan överläggningen i ett ärende förklarats avslutad, framställer ordföranden proposition så avfattad, att den kan besvaras med ja eller nej.

Ordföranden tillkännagiver därefter, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäster detsamma, där ej omröstning begäres, med klubbslag.

Begäres omröstning, skall den verkställas efter upprop och utom vid val ske öppet. Där ej för särskilda fall annorlunda stadgas, bestämmes utgången genom enkel pluralitet av de avgivna rösterna. Falla rösterna lika för olika meningar, skiljer vid val lotten mellan lika rösttal, men blir i övriga fall den mening beslut, som ordföranden biträder. Vid omröstning för tillsättande av tjänstebefattning skall förfaras såsom vid val.

Val av kommunalnämnd, drätselkammare, stadskollegium och sådan kommunal nämnd, som sägs i 44 § andra stycket, samt av revisorer och revisorssuppleanter, som avses i 63 §, så ock av två eller flera personer för särskild beredning av ärenden, som skola företagas till avgörande av fullmäktige, skall vara proportionellt, därest det begäres av minst så många väljande, som motsvara det tal, vilket erhålles, om samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

24 §.

Ordföranden skall vid fullmäktigsammanträde föra eller på sitt ansvar låta föra protokoll.

Protokollet skall innehålla förteckning å närvarande ledamöter samt för varje ärende, efter en kortfattad redogörelse för dess beskaffenhet, angiva däri framställda förslag och yrkanden, som ej återkallats, samt av fullmäktige i ärendet fattat beslut, ävensom, där omröstning ägt rum, redogörelse för propositionsordningen och uppgift om huru många röstat för eller emot. Har omröstning skett öppet, skall i protokollet angivas, huru envar röstat.

Justering av protokollet verkställes senast tio dagar efter sammanträdet å tid, som ordföranden bestämmer och vid sammanträdet tillkännagiver, av ordföranden jämte minst två därtill för varje gång av fullmäktige utsedda närvarande ledamöter. Justering må ock verkställas av fullmäktige antingen genast eller vid nästa sammanträde. Protokollet underskrives, med anteckning om justeringen, av ordföranden och de utsedda justeringsmännen eller, där justeringen verkställts av fullmäktige, av ordföranden och minst två vid sammanträdet närvarande ledamöter.

Senast å andra dagen efter det protokollet justerats skall genom ordförandens försorg justeringen och det ställe, där protokollet finnes tillgängligt, tillkännagivas å kommunens anslagstavla. Tillkännagivandet skall vara försett med uppgift å den dag det anslagits. Det må ej avlägsnas före utgången av stadgad besvärstid. Bevis om dagen för justeringens tillkännagivande skall tillika åtecknas protokollet eller särskilt utfärdas.

25 §.

Den som vid fullmäktigsammanträde deltagit i avgörandet av ärende äger anföra reservation mot det fattade beslutet. Reservation skall anmälas innan sammanträdet avslutas samt, om den närmare utvecklas, avfattas skriftligen och avgivas sist vid justeringen av protokollet.

32 §.

I avseende å valbarhet till ledamot eller suppleant i kommunens styrelse, verkan av valbarhetens upphörande och rätt till avsägelse skall vad i 7 § är stadgat om fullmäktig äga motsvarande tillämpning; dock må utom personer, som avses i andra stycket av nämnda paragraf, ej heller i kom-

munens tjänst anställd befattningshavare, som är chef för något till styrelsens förvaltningsområde hörande verk, utses till ledamot eller suppleant i styrelsen.

33 §.

Ledamöter och suppleanter i kommunens styrelse väljas för fyra år, räknade från och med den 1 januari året näst efter det, då valet skett. Valet skall förrättas i december månad året näst efter det, då allmänna val av fullmäktige ägt rum.

Avgår ledamot, som utsetts vid proportionellt val, under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, inkallas till ledamot den suppleant, som enligt den mellan suppleanterna bestämda ordningen bör inträda; den sålunda inkallade tjänstgör under den tid, som återstått för den avgångne. Avgår annan ledamot, anställes fyllnadsval för den återstående delen av tjänstgöringstiden.

34 §.

Av fullmäktige utses bland ledamöterna i kommunens styrelse en ordförande och en vice ordförande att tjänstgöra den tid, för vilken de blivit invalda som ledamöter.

Underrättelse om dessa val, med angivande av de valdas namn och postadress, skall ofördröjligen insändas till länsstyrelsen för intagande i länskungörelserna.

Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att inställa sig vid sammanträde med kommunens styrelse, äger styrelsen utse annan ledamot att för tillfället föra ordet.

35 §.

Kommunens styrelse sammanträder å det ställe och å de tider styrelsen bestämmer och däremellan så ofta ordföranden finner det nödigt, ävensom då minst halva antalet av styrelsens ledamöter för uppgivet ändamål gör framställning därom.

36 §.

Suppleanterna i kommunens styrelse böra i den vid valet bestämda ordningen kallas till tjänstgöring, i den mån det erfordras till följd av hinder för ledamot eller vid uppkommen ledighet, som ännu ej kunnat fyllas, efter ledamot, som icke utsetts vid proportionellt val.

Suppleant äger rätt att även eljest närvara vid styrelsens sammanträden och skall alltid underrättas om tid för sammanträde.

37 §.

Kommunens styrelse må ej handlägga ärende, såvida icke flera än hälften av ledamöterna äro tillstädes.

Vad i 16 § stadgas om jäv för fullmäktig skall äga motsvarande tillämpning med avseende å ledamot i kommunens styrelse. Vid behandling av ärende, vari ledamot är jävig, skall ledamoten avträda.

38 §.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut skall vad därom för fullmäktige är stadgat i 22 § äga motsvarande tillämpning med avseende å kommunens styrelse.

39 §.

Vad som är stadgat i 24 § om förande av protokoll vid fullmäktiges sammanträde och om protokollets innehåll samt i 25 § om reservation skall äga motsvarande tillämpning med avseende å protokoll och reservation vid sammanträde med kommunens styrelse.

Justering av styrelsens protokoll verkställes senast tio dagar efter sammanträdet av ordföranden jämte minst en därtill för varje gång av styrelsen utsedd närvarande ledamot. Justering må ock verkställas av styrelsen antingen genast eller vid nästa sammanträde.

Tillkännagivande om verkställd justering skall ske i den i 24 § föreskrivna ordningen.

Den som med begagnande av sin rätt enligt tryckfrihetsförordningen tagit avskrift av styrelsens protokoll äger att utan avgift få avskriftens riktighet bestyrkt.

40 §.

Kommunens styrelse skall på lämpligt sätt kungöra varest och på vilka tider till styrelsen ställda framställningar emottagas.

Styrelsens skriftväxling ombesörjes av ordföranden eller under hans inseende. Styrelsens protokoll och övriga till dess arkiv hörande handlingar skola på ordförandens ansvar vårdas och förtecknas.

41 §.

Kommunens styrelse utser för varje kalenderår inom eller utom sig en kassaförvaltare, där ej styrelsens medelsförvaltning är ordnad på ett sätt, som gör sådan kassaförvaltare obehövlig.

42 §.

Om ansvar och skadeståndsskyldighet för ledamot av kommunens styrelse, som vid fullgörandet av sitt uppdrag åsidosätter vad enligt lag eller författning, reglemente, särskild föreskrift eller uppdragets beskaffenhet honom åligger, gäller vad i allmän lag stadgas.

63 § 2 st.

Den, vilken såsom ledamot eller suppleant i kommunens styrelse eller eljest är redovisningsskyldig till kommunen, eller sådan den redovisningsskyldige närstående, som sägs i 16 §, må icke vara revisor eller revisorssuppleant för granskning av förvaltning, som omfattas av redovisningsskyldigheten, ej heller deltaga i val av revisor eller revisorssuppleant för granskning av sådan förvaltning eller i beslut med anledning av granskningen.

Socialstyrelsens förslag

Socialstyrelsen har inte föreslagit någon ändring i 4 § lagen om nykterhetsvård.

Däremot har styrelsen föreslagit dels att ordet fattigvårdsstyrelse i 5 § 1 st. ersättes med ordet socialnämnd och dels att föreskrifterna i 5 § 4 st. omarbetas så att de erhåller samma lydelse som 4 § i det genom propositionen 177/1955 framlagda förslaget till lag om socialhjälp. Det må här anmärkas, att socialstyrelsen avgav sitt förslag, innan riksdagen fattat beslut

i anledning av propositionen, samt att beslutet — såsom tidigare framhållits — beträffande 4 § i viss mån avviker från vad som förordats i propositionen.

Yttrandena

Innehållet i 4 § lagen om nykterhetsvård har under remissbehandlingen endast berörts av *styrelsen för Svenska landskommunernas förbund,* som i sitt yttrande kommit in på det i 4 § 1 mom. upptagna stadgandet om skyldighet för nykterhetsnämnd att ställa sig till efterrättelse de anvisningar som socialstyrelsen meddelar. Förbundsstyrelsen anser denna föreskrift alltför kategorisk och påpekar, att den saknar motsvarighet i Shjl. Enligt styrelsens mening borde tillsynsmyndighetens råd och anvisningar inte ha annan karaktär i detta fall än när det gällde andra specialreglerade kommunala förvaltningsområden.

De av socialstyrelsen föreslagna ändringarna i 5 § lagen om nykterhetsvård har i allmänhet lämnats utan erinran i yttrandena. *Länsnykterhetsnämnden i Norrbottens län* framhåller dock, att den personliga kännedomen om klientelet är av väsentlig betydelse för nykterhetsvårdsarbetet och att en samtidig förnyelse av hela nykterhetsnämnden därför kan vara till skada för vårdarbetet. Även om kommunerna i regel kunde förväntas sörja för att en viss kontinuitet i nykterhetsnämndernas sammansättning bevarades, kunde det dock uppstå tillfällen, då en affektbetonad stämning hos kommunalfullmäktige medförde nyval av en hel nämnd. Frågan om valsätt och mandattid för de kommunala nykterhetsnämnderna borde därför ytterligare prövas. *Länsstyrelsen i Norrbottens län,* som ansluter sig till länsnykterhetsnämndens uppfattning, ifrågasätter om en ändring av nu gällande regler för valsätt och mandattid är lämplig från socialvårdssynpunkt.

Departementschefen

Frågan om socialstyrelsens befogenheter som tillsynsmyndighet för nykterhetsvården i riket diskuterades vid lagens tillkomst år 1954. Enligt min mening saknas anledning att nu frångå den ståndpunkt, som då intogs. Vad styrelsen för Svenska landskommunernas förbund i detta ärende anfört rörande ifrågavarande spörsmål bör därför inte föranleda någon åtgärd från statsmakternas sida.

Den nya kommunallagen innehåller åtskilliga bestämmelser, som gäller för alla kommunala förvaltnings- och verkställighetsorgan och således även för nykterhets- och socialnämnderna. Hit hör reglerna om traktamente och annan ersättning åt ledamot av kommunal nämnd (46 §), om avlämnande av inkomst- och utgiftsförslag (54 §), om förvaltning och redovisning av omhänderhavda penningar och värdehandlingar (61 och 62 §§) samt om revision (63—66 §§). Shjl innehåller inte någon hänvisning till eller erinran

om dessa bestämmelser, och det torde ej heller vara erforderligt att i lagen om nykterhetsvård hänvisa till eller erinra om dem.

I analogi med vad som skett i 6 § Shjl bör i lagen om nykterhetsvård föreskrivas, att kommunal nykterhetsnämnd har till uppgift att förvalta till kommunens nykterhetsvård anslagen eller eljest hörande egendom, i den mån ej förvaltningen därav uppdragits åt annan nämnd eller särskild styrelse, att själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden, som angår nykterhetsvården, samt att jämväl i övrigt ombesörja alla angelägenheter avseende nykterhetsvården, vilka är att hänföra till förvaltning och verkställighet. Ifrågavarande föreskrifter — som kommer att ersätta den hänvisning till 10 § Fvl som nu göres i 5 § 4 st. lagen om nykterhetsvård — har i departementsförslaget upptagits i ett nytt 2 mom. i 4 §. I samband härmed har de nuvarande 2 och 3 mom. erhållit närmast högre nummerbeteckning.

Av 5 § 1 st. lagen om nykterhetsvård framgår, att det i regel skall finnas en särskild nykterhetsnämnd i varje kommun men att kommunens fattigvårdsstyrelse under vissa förutsättningar kan fungera som nykterhetsnämnd. Tillkomsten av Shjl ger enligt min mening inte anledning att föreskriva ovillkorlig skyldighet för kommun att tillsätta särskild nykterhetsnämnd. Därest sådan nämnd anses obehövlig, bör socialnämnden vara nykterhetsnämnd. Ordet »fattigvårdsstyrelse» i 5 § 1 st. har därför utbytts mot ordet »socialnämnd».

Enligt kommunallagen skall, om så begäres av erforderligt antal väljande, den proportionella valmetoden tillämpas vid val av kommunens styrelse, särskilda beredningar och nämnder för icke reglerad förvaltning. Detsamma gäller enligt Shjl vid val av socialnämnd. Det kunde därför måhända ifrågasättas att införa samma ordning vid val av särskild nykterhetsnämnd. Den proportionella valmetoden är emellertid mindre ändamålsenlig om särskilda kvalifikationer är föreskrivna för en eller flera av ledamöterna i den nämnd, som skall väljas. Beträffande särskild nykterhetsnämnd gäller enligt 5 § 3 st., att såväl män som kvinnor skall vara representerade i nämnden och att läkare såvitt möjligt bör vara ledamot av densamma. Då det inte synes lämpligt att nu ändra sistnämnda regler, vilka nyligen varit föremål för statsmakternas prövning, anser jag mig inte böra föreslå någon bestämmelse om att det proportionella valsättet skall tillämpas vid val av särskild nykterhetsnämnd.

Efter mönster av 31 § kommunallagen bör i lagen om nykterhetsvård föreskrivas, att vid val av suppleanter i särskild nykterhetsnämnd bör bestämmas den ordning, i vilken dessa skall inkallas till tjänstgöring. Ifrågavarande föreskrift har i departementsförslaget upptagits i ett nytt fjärde stycke i 5 §.

Vid tillkomsten av kommunallagen uttalades önskemål om att bestämmelserna rörande bl. a. förvaltningsorganisationen för den specialreglerade kommunala förvaltningen skulle anpassas efter reglerna i kommunallagen. Detta

önskemål har beaktats vid utformningen av Shjl, som i fråga om valbarhets- och avsägelsegrunder, mandattid och avgång samt inre organisation och verksamhetsformer föreskriver, att kommunallagens regler om kommunens styrelse skall äga motsvarande tillämpning å socialnämnden. Socialstyrelsen har föreslagit att så skall bli fallet även beträffande särskild nykterhetsnämnd. Det innebär bl. a., att den nuvarande metoden med successiv förnyelse av nykterhetsnämnden överges och att samtliga ledamöter i stället väljes på en gång. Länsstyrelsen i Norrbottens län och länsnykterhetsnämnden därstädes har uttalat betänkligheter häremot och betonat angelägenheten av att kontinuitet bevaras i nämnder av detta slag.

För egen del vill jag understryka vikten av att nämndens ledamöter är förtrogna med nykterhetsvårdsarbetet och med det klientel, varmed de har att taga befattning. I likhet med vad min företrädare i ämbetet uttalade vid tillkomsten av Shjl anser jag emellertid, att det bör överlåtas åt kommunerna själva att sörja för att erforderlig kontinuitet bevaras vid val av ledamöter i nykterhetsnämnderna. Jag ansluter mig därför till vad socialstyrelsen föreslagit i förevarande hänseende. Även i övrigt synes styrelsens förslag böra godtagas. Jag vill dock fästa uppmärksamheten på att riksdagen — efter det att styrelsen avgav sitt förslag — gjort ett tillägg till 4 § i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till lag om socialhjälp. Enligt detta tillägg är det inte erforderligt att i socialnämndens protokoll upptaga annat än förteckning å närvarande ledamöter samt beslutet och skälen därför. Som motivering härtill anfördes från riksdagens sida, att socialnämndens beslut vore av ömtålig natur såsom avseende åtgärder och ingripanden, vilka direkt berörde eller riktade sig mot enskilda personer, och att det kunde vara till uppenbar skada, om vederbörande finge kännedom om ledamöternas personliga ställningstagande. Samma skäl kan givetvis anföras beträffande nykterhetsnämnden och dess ledamöter. Lagen om nykterhetsvård bör därför i förevarande hänseende ha samma innehåll som Shjl.

På grund av det anförda förordar jag, att det nuvarande fjärde stycket i 5 § lagen om nykterhetsvård ersättes med ett nytt stycke, som utformas i full överensstämmelse med 4 § Shjl.

Slutligen må nämnas, att Shjl inte innehåller någon motsvarighet till Fvl:s bestämmelser om rätt för vissa präster att deltaga i fattigvårdsstyrelsens förhandlingar. I konsekvens härmed bör inte heller lagen om nykterhetsvård innehålla sådana bestämmelser.

6 §.

Enligt denna paragraf skall i särskild kommunal nykterhetsnämnd, i vilken icke finnes ledamot som är läkare, vederbörande tjänsteläkare närvara vid nämndens sammanträden i den mån han icke hindras av andra tjänsteåligganden. Föreskriften avser således icke fattigvårdsstyrelse, som utgör nykterhetsnämnd. Anledningen härtill torde vara att enligt 13 § Fvl tjänste-

läkaren äger rätt att deltaga i fattigvårdsstyrelsens sammanträde. Shjl upptager icke någon bestämmelse om rätt för tjänsteläkare att närvara vid socialnämndens sammanträden. Då anledning torde saknas att i förevarande hänseende ha olika regler beträffande särskild nykterhetsnämnd och nykterhetsnämnd, som utgöres av socialnämnd, har ordet »särskild» uteslutits ur lagtexten.

8 §.

I 1 mom. av denna paragraf har endast vidtagits den ändringen att orden »fattigvårdsstyrelsen» och »styrelsens» utbytts mot »socialnämnden» och »socialnämndens».

Enligt 2 mom. har kommunal nykterhetsnämnd rätt att uppdraga åt ordföranden, en eller flera ledamöter eller viss befattningshavare hos nämnden att avgiva yttrande till polismyndighet i vissa körkortsärenden.

Styrelsen för Svenska landskommunernas förbund har föreslagit, att nykterhetsnämnds rätt att delegera beslutanderätten utvidgas och till stöd härför åberopat innehållet bl. a. i 8 § 2 st. Shjl.

Med anledning härav vill jag erinra om att socialnämnderna kommer att ta befattning med ett icke obetydligt antal ärenden av mera rutinmässig natur. Det är för dessa fall önskvärt med den smidigare handläggning, som möjliggöres genom delegation av nämndens beslutanderätt. När det gäller nykterhetsnämnds verksamhet är besluten i regel av så ingripande betydelse för den enskilde, att största varsamhet bör iakttagas i fråga om överflyttande av nämndens beslutanderätt till avdelning eller enskild ledamot av nämnden eller till någon dess tjänsteman. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att förorda någon ändring av gällande bestämmelse i denna del.

9 §.

I överensstämmelse med den föreslagna ändringen i 5 § har hänvisningen till 12 § 1 mom. Fvl ersatts med en hänvisning till 32 § kommunallagen. Samtidigt har hänvisningen omformulerats så att den närmare ansluter sig till sistnämnda lagrum.

15 §.

Gällande bestämmelser

Enligt nykterhetsvårdslagen kan den som är hemfallen åt alkoholmissbruk under vissa förutsättningar, för vilka här icke närmare torde behöva redogöras, av nykterhetsnämnden ställas under övervakning (15 §). Övervakningen må fortgå under högst ett år från beslutet därom. Där särskilda förhållanden påkalla längre övervakningstid, må övervakningen dock fortgå under högst två år (16 §).

Under vissa förutsättningar kan den, som är hemfallen åt alkoholmiss-

bruk, tvångsintagas å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare. Beslut härom fattas av länsstyrelsen (18 §). Finner länsstyrelsen vid slutlig prövning av ärende angående tvångsintagning, att den, om vars intagning är fråga, kan antagas låta sig rätta genom övervakning, må länsstyrelsen förordna om sådan åtgärd eller uppdraga åt nykterhetsnämnd att föranstalta därom (31 §).

Angående verkställighet av beslut om tvångsintagning beslutar i vissa fall länsstyrelsen och i andra nykterhetsnämnden (34 §). Den myndighet, som har att föranstalta om verkställigheten, äger bevilja villkorligt anstånd därmed (35 § 1 mom.).

I samband med beslut om villkorligt anstånd med tvångsintagning skall den beslutande myndigheten ställa den som beslutet avser under övervakning. Därvid skall bestämmelserna i 16 § äga motsvarande tillämpning. I den mån det finnes påkallat för att återföra den, som erhållit villkorligt anstånd med tvångsintagning, till ett nyktert liv må, jämte det förordnande meddelas om övervakning, tillika föreskrifter meddelas honom angående hans sysselsättning, vistelseort eller annat (l y d n a d s f ö r e s k r i f t e r). Då beslut om anstånd meddelas av länsstyrelse, må åt nykterhetsnämnd uppdragas att förordna om övervakning och besluta om lydnadsföreskrifter (36 §).

Den, som intagits å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, må, där det prövas vara till gagn, av anstaltens styrelse erhålla medgivande att under återstoden av vårdtiden eller under viss del därav på försök vistas utom anstalten (försökspermission). Anstaltens styrelse äger uppdraga åt föreståndaren för anstalten att besluta om sådan permission. Permission under högst sju dagar i följd (tillfällig permission) må beviljas av föreståndaren (49 §). Där det ej på grund av särskilda omständigheter finnes obehövligt, skall anstaltens styrelse ställa den permitterade under övervakning. Vare sig övervakning anordnas eller ej, må anstaltens styrelse såsom villkor för permission meddela den permitterade lydnadsföreskrifter. Anstaltens styrelse äger uppdraga åt nykterhetsnämnd ävensom, beträffande den som permitteras av förståndaren, åt denne att förordna om övervakning eller besluta om lydnadsföreskrifter (51 §).

Om utskrivning före vårdtidens utgång beslutar anstaltens styrelse. När skäl därtill finnes, må även socialstyrelsen efter anstaltsstyrelsens hörande förordna om utskrivning (53 §). Vid utskrivning skall vad i 51 § är stadgat äga motsvarande tillämpning (54 §).

Missbrukar den, som utskrivits efter tvångsintagning, alkoholhaltiga drycker samt undandrager sig övervakning eller bryter mot meddelade lydnadsföreskrifter, må länsstyrelsen under vissa förutsättningar besluta, att han skall återintagas i allmän vårdanstalt. Bestämmelserna i 31 och 34 §§, 35 § 1 mom. och 36 § om övervakning och lydnadsföreskrifter äger därvid motsvarande tillämpning (55 §).

Beträffande fullföljd av talan mot beslut, som i det föregående nämnts, gäller följande.

Mot nykterhetsnämnds beslut, som innebär förordnande enligt 15 § om övervakning, må av den som beslutet rörer talan föras genom besvär hos länsstyrelsen. Detsamma gäller om nykterhetsnämnds beslut, som innebär meddelande av lydnadsföreskrift (59 §). Nykterhetsnämnds beslut om övervakning, som meddelas i samband med att nämnden beslutar om villkorligt anstånd med tvångsintagning å allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, får ej överklagas. Detsamma är förhållandet med beslut, som innebär förordnande om övervakning, om det av nykterhetsnämnd meddelas på uppdrag av länsstyrelse eller styrelse för allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare.

Beslut av anstaltsstyrelse eller föreståndare, som innebär förordnande om övervakning eller meddelande av lydnadsföreskrift, må överklagas av den som beslutet rörer genom besvär hos socialstyrelsen (60 §).

Länsstyrelses beslut rörande övervakning eller lydnadsföreskrifter kan icke i något fall överklagas.

I detta sammanhang må anmärkas, att de i lagen om nykterhetsvård intagna bestämmelserna om rätt att överklaga beslut rörande övervakning och lydnadsföreskrifter utgör nyheter i förhållande till den före nykterhetsvårdslagen gällande alkoholistlagen.

Socialstyrelsens förslag

I april 1955 avgav socialstyrelsen ett förslag till kungörelse med tillämpningsföreskrifter till lagen om nykterhetsvård. I detta förslag fanns intagen en föreskrift av innebörd att övervakning, varom nykterhetsnämnd förordnat enligt 15 § i lagen, finge påbörjas omedelbart och fortgå utan hinder därav att beslutet överklagats. Till motivering härav anförde styrelsen att en ordning, enligt vilken endast lagakraftägande övervakningsbeslut kunde börja verkställas, skulle innebära mycket stora vanskligheter för hela övervakningsinstitutet, eftersom ett överklagande skulle medföra, att varje verkställighetsåtgärd finge anstå under obestämd tid framåt även i de mest trängande och uppenbara fall. Formellt stöd för de av styrelsen föreslagna, sakligt i hög grad påkallade föreskrifterna i nykterhetsvårdskungörelsen finge sökas i det förhållandet, att det ingenstädes i förarbetena till nykterhetsvårdslagen antyddes, att den motsatta ordningen vore åsyftad. Detta stöd kunde enligt socialstyrelsens uppfattning anses vara ganska starkt, eftersom det, om ändring varit avsedd, skulle varit fråga om en i jämförelse med tidigare ordning mycket betydelsefull omkastning, vilken icke gärna skulle ha förbigåtts utan särskild motivering. Härtill komme, att längsta tiden för övervakning, i regel ett år, enligt 16 § nykterhetsvårdslagen räknades från samma utgångspunkt som enligt 13 § tredje stycket alkoholist-

lagen, nämligen dagen från beslutet om övervakning. Enligt socialstyrelsens mening vägde denna argumentering tyngre än den som hänvisade till att nykterhetsvårdslagen saknade bestämmelser om att övervakningsbeslut finge verkställas utan hinder av att det icke vunnit laga kraft, medan lagen lämnade sådan föreskrift beträffande länsstyrelses beslut om tvångsintagning å vårdanstalt för alkoholmissbrukare. I sistnämnda fall vore nämligen fråga om ett frihetsberövande, vilket icke utan uttryckligt stöd i lag borde få verkställas innan beslutet vunnit laga kraft.

I den kungörelse med vissa tillämpningsföreskrifter till lagen om nykterhetsvård, som på grundval av socialstyrelsens förslag utfärdats den 25 augusti 1955 (nr 528), har inte intagits någon föreskrift om omedelbar verkställighet av beslut om övervakning.

Med anledning härav har socialstyrelsen i sin nu aktuella skrivelse — under åberopande av vad som anförts i det tidigare ärendet — föreslagit att i ett nytt första stycke av 16 § nykterhetsvårdslagen införes en bestämmelse av innehåll, att nykterhetsnämnds beslut om övervakning enligt 15 § må gå i verkställighet utan hinder av att det ej äger laga kraft.

Vad socialstyrelsen yttrat angående behovet av föreskrift om omedelbar verkställighet i fråga om övervakningsbeslut har enligt dess mening tillämpning även beträffande beslut om lydnadsföreskrift. Styrelsen föreslår därför, att i 36 § intages en föreskrift av innehåll, att om nykterhetsnämnd fattat beslut om lydnadsföreskrift i fråga om verkställigheten av beslutet vad som stadgas i det föreslagna första stycket av 16 § skall äga motsvarande tillämpning.

Socialstyrelsen upptar slutligen till behandling frågan om verkställighet av anstaltsstyrelses eller föreståndares beslut, som innebär förordnande om övervakning eller meddelande av lydnadsföreskrift samt anför.

Jämlikt 60 § lagen om nykterhetsvård må beslut av anstaltsstyrelse eller föreståndare överklagas, om beslutet avser fråga om försökspermission, utskrivning eller annan vårdfråga eller om det innebär förordnande om övervakning eller meddelande av lydnadsföreskrift. Å andra sidan föreskrives i 51 § i lagen, att anstaltens styrelse skall ställa den permitterade under övervakning — eller uppdraga åt nykterhetsnämnd att besörja därom — där det ej på grund av särskilda omständigheter finnes obehövligt. Enligt detta lagrum skall det sålunda framdeles liksom hittills vara den normala ordningen vid försökspermission, att övervakning anordnas. I betraktande härav skulle det icke vara ändamålsenligt om övervakningsbeslut icke kunde gå i verkställighet förrän det hade vunnit laga kraft. I praktiken kunde det komma att leda till att varje beslut om försökspermission måste fattas minst tre veckor före permissionstidens början. Att detta skulle kunna medföra betydande olägenheter för de intagna på anstalterna i sådana fall, då det uppkommer behov av snabb permission är tydligt. Socialstyrelsen har i betraktande härav ansett sig böra utgå från att beslut av anstaltsstyrelse eller föreståndare om övervakning och meddelande av lydnadsföreskrifter i samband med försökspermission skall kunna gå i verkställighet utan hinder av att beslutet icke har vunnit laga kraft och detta även utan särskilt stad-

gande härom i tillämpningskungörelsen eller stadgan för anstalterna. Ytterligare skäl för denna uppfattning är givetvis, att varje sådant beslut av anstaltsstyrelse eller föreståndare ju innebär en ändring av den intagnes status, som av denne uppfattas såsom förmånlig i jämförelse med fortsatt kvarstannande på anstalten.

För den händelse nykterhetsvårdslagen kommer att innehålla bestämmelser om att nykterhetsnämnds beslut om övervakning eller meddelande av lydnadsföreskrifter kunde verkställas ehuru de ej ägde laga kraft, kan det emellertid, anser socialstyrelsen, måhända framstå såsom önskvärt, att till förebyggande av missförstånd motsvarande bestämmelser införes även beträffande liknande beslut av anstaltsstyrelse eller föreståndare. Dessa bestämmelser borde enligt styrelsens uppfattning få sin plats i 51 § och utformas såsom hänvisningar till 16 och 36 §§.

Yttrandena

Socialstyrelsens förslag tillstyrkes av samtliga remissinstanser, som uttalat sig i frågan. I flera yttranden understrykes, att det är av största vikt för nykterhetsvården, att beslut av ifrågavarande slag får verkställas utan hinder av att beslutet icke äger laga kraft.

Departementschefen

Enligt 1931 års alkoholistlag kunde beslut, som innebar förordnande om övervakning, inte överklagas. Beslutet trädde alltså genast i verkställighet. I konsekvens härmed räknades den längsta tiden för övervakning från dagen för beslutet.

Genom lagen om nykterhetsvård infördes besvärsrätt i fråga om nykterhetsnämnds beslut om övervakning enligt 15 § i lagen. Trots detta bibehölls den tidigare regeln, att dagen för beslutet skulle bilda utgångspunkt för övervakningens längd.

Eftersom ingenting annat stadgas i lagen, torde man få utgå ifrån att nykterhetsnämnds beslut om övervakning enligt 15 § inte kan verkställas förrän det vunnit laga kraft. I detta avseende har alltså genom lagen om nykterhetsvård inträtt en betydelsefull ändring i förhållande till vad som gällt tidigare.

Önskvärdheten av att övervakningsbeslut får verkställas utan hinder av att klagan förts eller besvärstiden ännu icke gått till ända betonas starkt av socialstyrelsen och de remissinstanser, som närmare ingått på spörsmålet. Det torde också framstå såsom tämligen uppenbart, att i många fall av alkoholmissbruk behovet av övervakning är så trängande, att ett uppskov härmed skulle kunna äventyra hela resultatet av åtgärden.

Enligt 36 § lagen om nykterhetsvård kan i samband med beslut om villkorligt anstånd med tvångsintagning i allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare, jämte det förordnande om övervakning meddelas, tillika meddelas s. k.

lydnadsföreskrifter. Beslut av nykterhetsnämnd, som innebär meddelande av dylika föreskrifter, får enligt 59 § överklagas. I samband med beviljande av permission eller utskrivning från allmän vårdanstalt må anstaltsstyrelse eller i vissa fall föreståndare förordna om övervakning eller meddela lydnadsföreskrifter. Mot dylika beslut kan enligt 60 § talan föras.

Vad jag anfört om angelägenheten av att nykterhetsnämnds övervakningsbeslut omedelbart går i verkställighet är självfallet i lika hög grad tillämpligt på övervakningsbeslut, som meddelas av anstaltsstyrelse eller föreståndare, liksom även på beslut, som innebär meddelande av lydnadsföreskrift, vare sig den beslutande myndigheten är nykterhetsnämnd, anstaltsstyrelse eller föreståndare.

Med hänsyn till det anförda finner jag mig böra i sak tillstyrka socialstyrelsens förslag.

Vad angår avfattningen av de nya bestämmelserna har stadgandet om att nykterhetsnämnds övervakningsbeslut får verkställas omedelbart i departementsförslaget influtit som ett nytt sista stycke i 15 §. Motsvarande bestämmelser i fråga om nykterhetsnämnds beslut, som innebär meddelande av lydnadsföreskrifter, samt anstaltsstyrelses och anstaltsföreståndares beslut har utformats som självständiga parallellstadganden och fått sin plats i nya stycken i 36 respektive 51 §.

32 §.

Den i denna paragraf vidtagna ändringen är en följd av ändringen i 3 §.

36 och 51 §§.

Beträffande ändringarna i dessa paragrafer torde få hänvisas till vad som anförts vid 15 §.

61 och 62 §§.

De ändringar, som föreslås i dessa paragrafer, är föranledda av att ärenden rörande nykterhetsvård numera handlägges i socialdepartementet.

63 §.

Efter ikraftträdandet av Shjl är denna paragraf överflödig och föreslås därför utgå.

65 §.

Paragrafen har endast undergått en ändring av redaktionell natur.

Övergångsbestämmelser

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft samtidigt med Shjl eller den 1 januari 1957.

Enligt övergångsbestämmelserna till Shjl skall val av ledamöter och suppleanter i socialnämnd första gången äga rum i december 1956. Valet

skall avse tiden intill utgången av året näst efter det, då allmänna val av kommunalfullmäktige första gången efter lagens ikraftträdande ägt rum, d. v. s. intill utgången av år 1959.

I det föregående har föreslagits, att reglerna om successiv förnyelse av särskild nykterhetsnämnd skall upphävas. Med hänsyn härtill erfordras ett övergångsstadgande, så att mandattiden för ledamöter och suppleanter, som valts enligt nu gällande bestämmelser, bringas att upphöra vid en gemensam tidpunkt. Eftersom särskild nykterhetsnämnd icke inrättats på samma gång i alla kommuner, upphör mandattid för ledamöter och suppleanter i sådana nämnder vid utgången av ett vart av åren 1956—1959. Det synes lämpligt att nykterhetsnämndens mandattid framdeles sammanfaller med socialnämndens. Oaktat vissa betänkligheter kan anföras mot att i efterhand avkorta mandattiden för valda ledamöter i en nämnd, som i motsats till fattigvårdsstyrelsen skall bestå, finner jag mest ändamålsenligt, att övergångsbestämmelsen får samma innehåll som motsvarande stadgande i Shjl. Jag föreslår därför att nyval av alla ledamöter och suppleanter i de särskilda nykterhetsnämnderna företages i december 1956, varvid mandattiden kommer att löpa fr. o. m. den 1 januari 1957 t. o. m. den 31 december 1959. Sistnämnda månad sker val för nästa fyraårsperiod.

Slutligen föreslås en regel för åstadkommande av att mandattiden för särskild nykterhetsnämnd, som tillsättes efter lagändringarnas ikraftträdande, kommer att sammanfalla med mandattiden för övriga nykterhetsnämnder i riket.

Förslaget till lag om ändring i sinnessjuklagen

4 §.

Enligt förevarande paragraf kan sinnessjukhus inrättas såsom avdelning av fattigvårdsanstalt.

Med fattigvårdsanstalt avses i Fvl dels sådana anstalter (ålderdomshem, försörjningshem, vårdhem), som fattigvårdssamhällena enligt lagens 31 § är skyldiga att hava, och dels de i 33 § omförmälda arbetshemmen, vilka skall upprättas av landstingen och städer som ej deltar i landsting. Vid arbetshemmen finnes f. n. inte några sinnessjukavdelningar och några sådana torde inte heller komma att upprättas vid dem. Fattigvårdssamhällenas anstalter motsvaras enligt Shjl av sådana hem för åldringar m. fl., som avses i 18 § i lagen. Med anledning härav har ordet »fattigvårdsanstalt» i förevarande paragraf utbytts mot uttrycket »hem, varom stadgas i 18 § lagen om socialhjälp».

6 §.

I denna paragraf har vidtagits vissa jämkningar av formell natur, föranledda dels av Shjl och dels av vissa tidigare gjorda ändringar i strafflagen

och Bvl ävensom av nykterhetsvårdslagens tillkomst. Eftersom enligt Shjl kvarhållande mot den intagnes vilja icke kan förekomma å andra i lagen omförmälda hem än arbetshem, har paragrafens ordalydelse lämpats därefter.

10 §.

I paragrafen har vidtagits endast en formell ändring, som icke torde erfordra någon kommentar.

15 §.

Enligt Fvl skall fattigvård utgivas bl. a. till den, som i följd av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter är oförmögen att försörja sig genom arbete, under förutsättning att han saknar medel för sitt livsuppehälle och inte erhåller hjälp från annat håll. Fattigvården skall omfatta det underhåll och den vård, som erfordras (1 §). Om understödstagaren är i behov av vård å särskild anstalt — t. ex. sinnessjukhus — skall dylik vård såvitt möjligt beredas honom. Det åligger fattigvårdsstyrelsen att vidtaga erforderliga åtgärder för att förskaffa honom inträde å sådan anstalt (35 §). Har vård lämnats å allmän anstalt äger anstalten rätt att under vissa förutsättningar av fattigvårdssamhället kräva ersättning i den ordning som är stadgad för fattigvårdsmål (58 §).

Understödstagare är enligt Fvl i princip skyldig att utgiva ersättning till fattigvårdssamhället för all fattigvård, som lämnats honom (62 §). Under vissa förutsättningar är även den eller de personer, som enligt Fvl är försörjningspliktiga mot understödstagaren, ersättningsskyldiga mot fattigvårdssamhället (63 §). I Fvl (62 § 3 st. och 63 § 4 st.) erinras om att sinnessjuklagen innehåller regler, enligt vilka ersättning i vissa fall ej får uttagas vare sig av understödstagaren eller hans anhöriga.

I fråga om barn, som omhändertagits enligt Bvl, innehåller Bvl bestämmelser (36 och 68 §§), som i viss mån ansluter sig till de nyss berörda stadgandena i Fvl. Även Bvl (68 § 5 mom.) erinrar om att sinnessjuklagen innehåller regler, enligt vilka återkravsrätt i vissa fall ej föreligger.

De åsyftade reglerna i sinnessjuklagen återfinnes i dess 15 §, som innehåller bestämmelser om betalning för vård å sinnessjukhus. Huvudregeln är enligt paragrafens 1 st. att betalningen skall erläggas av den intagne. Har betalningen erlagts av annan, är denne berättigad att, i den mån han inte själv på grund av åtagande eller eljest skall svara därför, utfå gottgörelse av den intagne. Från dessa regler göres i 2 st. undantag för det fall, att intagningen skett på ansökan av annan än den intagne själv eller hans förmyndare eller gode man och att den intagne utskrives på grund av att behov av vård å sinnessjukhus inte förelegat vare sig vid intagandet eller under vistelsen på sjukhuset. I dylikt fall får ersättning för kostnaden ej krävas av annan än den, som särskilt åtagit sig att svara därför. Angående kostnaden för

vård av sinnessjuk, som är medellös eller omhändertagen jämlikt Bvl, hänvisas i 3 st. till Fvl och Bvl. För att förhindra återkrav enligt Fvl och Bvl i fall, som avses i 2 st., föreskrives dock, att i dylikt fall ersättning, som utgivits på grund av särskilt åtagande, inte får uttagas av den intagne eller för honom försörjningsskyldig.

Enligt 7 § sinnessjuklagen skall vad som i lagen är stadgat om sinnessjukdom och sinnessjuk i tillämpliga delar gälla sinnesslöhet och sinnesslö.

Shjl avviker i de avseenden, varom här är fråga, från Fvl huvudsakligen såtillvida, att återkravsrätten är begränsad (33—36 §§). Någon hänvisning till sinnessjuklagen förekommer ej i Shjl. Anledningen härtill torde vara, att det ansetts överflödigt att i Shjl erinra om den speciella inskränkning i återkravsrätten, som är föreskriven i sinnessjuklagen. I samband med tillkomsten av Shjl har vidtagits vissa ändringar i Bvl. Bl. a. har reglerna om återkravsrätt omredigerats i anslutning till Shjls bestämmelser härom samt hänvisningen till sinnessjuklagen borttagits. Skälet till sistnämnda åtgärd torde vara detsamma som nyss anförts beträffande Shjl.

Med hänsyn till att Shjl och Bvl således inte kommer att hänvisa till sinnessjuklagen, torde inte heller i sistnämnda lag erfordras någon hänvisning till Shjls och Bvls ersättningsbestämmelser. Det lär utan vidare stå klart, att i fråga om kommuns rätt till ersättning för socialhjälp eller barnavård, som meddelats i form av vård å anstalt för sinnessjuka eller sinnesslöa, gäller samma regler som beträffande socialhjälp eller barnavård i andra fall.

Innehållet i Shjl och Bvl enligt dess nya lydelse ger inte anledning att upphäva eller uppmjuka det förbud mot att kräva ersättning, som innefattas i 15 § 3 st. sinnessjuklagen. Stadgandet härom bör emellertid omredigeras så att det ansluter sig till den nya socialhjälps- och barnavårdslagstiftningen. Departementsförslaget har utformats i enlighet härmed.

28 och 33 §§.

Stadgandena har ändrats i överensstämmelse med vad som skett beträffande 6 §.

37 §.

I fråga om den uteslutning, som gjorts i förevarande lagrum, hänvisas till vad som anförts vid 15 §.

Förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 2 och 10 §§ förordningen om mödrahjälp

2 §.

Enligt tredje stycket i förevarande paragraf får mödrahjälp inte lämnas till kvinna, som är intagen å straffanstalt eller därmed jämförlig anstalt, å

tvångsarbetsanstalt, alkoholistanstalt, allmän uppfostringsanstalt eller skyddshem, eller å anstalt för sinnesslöa, fallandesjuka eller kroniskt sjuka, och ej heller till kvinna, som av fattigvården mottagits till stadigvarande försörjning.

Dessa regler, som kvarstått i huvudsak oförändrade sedan mödrahjälpsförordningens tillkomst 1937, överensstämde helt med de bestämmelser, som enligt den samtidigt antagna förordningen om moderskapspenning gällde angående de fall, i vilka sistnämnda förmån inte fick beviljas.

Förordningen om moderskapspenning upphävdes genom lagen den 21 maj 1954 (nr 266) om moderskapshjälp. Enligt 5 § tredje stycket i nämnda lag tillkommer moderskapspenning i form av grundpenning inte kvinna, som vid tiden för förlossningen är intagen i annat barnhem än mödrahem eller i skola tillhörande barna- och ungdomsvården eller i fångvårds- eller tvångsarbetsanstalt.

I samband med tillkomsten av lagen om moderskapshjälp vidtogs, i avvaktan på förestående prövning av frågan om en revision av fattigvårdslagstiftningen, inte några ändringar beträffande mödrahjälpen.

Vid socialhjälpslagstiftningens genomförande fann statsmakterna, att mödrahjälpen borde bibehållas såsom en självständig hjälpform vid sidan av socialhjälpen. Den på åtskilliga punkter föråldrade bestämmelsen i tredje stycket av förevarande paragraf torde därför nu böra underkastas en omarbetning.

Mödrahjälpen utgör ett komplement till den socialförsäkring, som moderskapshjälpen innebär. Det synes med hänsyn härtill lämpligt, att kretsen av dem, som är undantagna från rätten till mödrahjälp och från rätten till grundpenning enligt lagen om moderskapshjälp, bestämmes på liknande sätt. Tredje stycket av denna paragraf har därför utformats i anslutning till lydelsen av 5 § tredje stycket lagen om moderskapshjälp.

10 §.

I paragrafen har endast vidtagits en jämkning av redaktionell natur.

Förslaget till förordning angående ändring i förordningen om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m.

Enligt 71 § Fvl och 72 § Bvl kan försumlig försörjare föreläggas att fullgöra arbete å fattigvårdsanstalt eller annat arbetsställe. Med hänsyn till att det numera icke förekommer att någon förelägges arbete annorstädes än i arbetshem, har 41 § Shjl, som motsvarar 71 § fattigvårdslagen, utformats så, att föreläggande endast kan avse arbete i dylikt hem. 72 § Bvl har erhållit motsvarande ändrade lydelse. Med anledning härav har vidtagits jämk-

ningar i 1, 4, 5, 9 och 10 §§ av förevarande förordning. Därjämte har i 1 § första stycket a) uttrycket alkoholistanstalt utbytts mot den i nykterhetsvårdslagen begagnade benämningen allmän vårdanstalt för alkoholmissbrukare. Övergångsbestämmelserna har utformats på sätt som är brukligt vid ändring i författningar av detta slag.

Förslaget till förordning om ändring i folkbokföringsförordningen

65 §.

I denna paragraf stadgas, att bl. a. vederbörande kommun och fattigvårdssamhälle må föra talan mot pastors beslut eller åtgärd i ärende rörande tillämpning av vad om rätt kyrkobokföringsort eller kyrkobokföringsfastighet är stadgat, så ock i fråga om vidtagen eller underlåten mantalsskrivningsåtgärd.

Med socialhjälpslagens ikraftträdande försvinner begreppet fattigvårdssamhälle. Ansvaret för socialhjälpsverksamheten åvilar kommunen som sådan. Ordet »fattigvårdssamhälle» har därför utmönstrats ur förevarande paragraf. Med hänsyn till mantalsskrivningsortens betydelse i socialhjälpshänseende finns särskild anledning för kommunerna att från socialhjälpsverksamhetens synpunkt ägna uppmärksamhet åt att folkbokföringen blir så riktig som möjligt. Att genom bestämmelse i folkbokföringsförordningen tillerkänna socialnämnden befogenhet att föra kommunens talan i folkbokföringsmål synes emellertid inte påkallat. I den mån det anses lämpligt, att socialnämnden bevakar kommunens rätt härvidlag, kan kommunen med stöd av kommunallagen lämna socialnämnden behörighet att föra kommunens talan i dylika mål.

66 §, 68 § 1 mom. och 74 § 1 mom.

Ändringarna är en följd av den i 65 § vidtagna förändringen.

Av de inom socialdepartementet upprättade förslagen till

1) *lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård;*

2) *lag om ändring i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321);*

3) *förordning angående ändrad lydelse av 2 och 10 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp;*

4) *förordning angående ändring i förordningen den 14 maj 1954 (nr 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m.;* samt

5) *förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469)*

är de under 1) och 2) angivna lagförslagen av sådan beskaffenhet att lagrådets utlåtande över dem bör inhämtas.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande båda lagförslag, av den lydelse bilaga[1] till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Karin Wickström

[1] Denna bilaga, som är likalydande med de vid propositionen fogade författningsförslagen, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 16 mars 1956.

Närvarande:

justitieråden LECH,
REGNER,
LIND,
regeringsrådet LORICHS.

Enligt lagrådet den 15 mars 1956 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 2 mars 1956, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

1) *lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård;* samt

2) *lag om ändring i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).*

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, fördrogos inför lagrådet av hovrättsfiskalen B. O. Hamdahl.

Lagrådet lämnade förslagen utan erinran.

Ur protokollet:

Sverker Jonson

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans- och inrikesdepartementen anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, lagrådets den 16 mars 1956 avgivna utlåtande över de till lagrådet den 2 mars 1956 remitterade förslagen till

1) *lag angående ändring i lagen den 27 juli 1954 (nr 579) om nykterhetsvård;* samt

2) *lag om ändring i sinnessjuklagen den 19 september 1929 (nr 321).*

Föredragande departementschefen hemställer, att ifrågavarande lagförslag, vilka av lagrådet lämnats utan erinran, ävensom de i statsrådsprotokollet för den 2 mars 1956 omförmälda förslagen till

1) *förordning angående ändrad lydelse av 2 och 10 §§ förordningen den 11 juni 1937 (nr 339) om mödrahjälp;*

2) *förordning angående ändring i förordningen den 14 maj 1954 (nr 250) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under vistelse å anstalt m. m.;* samt

3) *förordning om ändring i folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469)*

måtte — de båda lagförslagen jämlikt § 87 regeringsformen — genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Karin Wickström

IDUNS TRYCKERI, ESSELTE, STHLM 56
603789